

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. VI. De Differntiis inter Jus Patronatus Laicum, & Ecclesiasticum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

vel dilapidentur, ac propterea, si viderit beneficiatum aliquid ex collatis bonis defraudare, poterit honesta monitione eundem compefcere, quam si contemnat, permittit Concilium Tolletanum IX. in *cap. 31. C. 16. Q. 7.* relatum, ut vel Episcopo, vel Judici corrigendum denuntiet. Per hoc tamen Patronus nullam jurisdictionem in Beneficiatum, vel Ecclesiam acquirit, unde nec visitationem instituere, nec circa ea, quæ administrationem Sacramentorum concernunt, seseingere potest. Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 3.* nec in perceptione fru-

ctuum, proventuum, & obventionum quidquam ordinare valet, sed eas libere beneficiato distribuendas relinquere debet. Concil. Trid. *Sess. 25. de Reform. cap. 9.* II. Tenetur Patronus Ecclesiam defendere à violenta oppreffione, vel defraudatione, etiam in judicio, tanquam proprius Ecclesie advocatus *cap. 23. § 24. h. t.* III. Ad Ecclesiam collapsam, vel ruinas minitantem reparandam ante alios contribuere obligatur. Concil. Trid. *Sess. 21. de Reform. cap. 7.* sed de hoc pluribus infra *ad tit. de Eccles. adific.*

§. VI.

De Differentiis inter Jus Patronatus Laicum, & Ecclesiasticum.

SUMMARI A.

65. Imprimis Jus Patronatus alterum ab altero differt ratione temporis pro presentatione faciendâ à jure concessi. 66. Si Laicus & Clericus jus Patronatus simul exercent, laxius spatium Clerico concessum etiam proficit Laico. 67. Patronis de ipso jure controvertentibus tempus legale nihilominus currit, & quare? 68. Non item, si lis inter Episcopum & Patronum sit. 69. Differunt etiam in eo, quod Patronus Laicus plures simul, aut successive presentare possit, Ecclesiasticus vero tantum unum. 70. Tertia differentia petitur ex Concilio Tridentino, quod exponitur. 71. Rursus etiam in hoc differentia constituitur, quod Papa Juri Patronatus Laico derogare non soleat, bene vero Ecclesiastico.

65. Jus Patronatus Laicum & Ecclesiasticum in pluribus differunt, & quidem I. ratione temporis, dum Laico ad presentandum 4. menses, Ecclesiastico vero sex menses competunt. *cap. 3. in fin. & cap. 27. h. tit. cap. 22. h. t. cap. un. eod. in 6.* Vide, quæ hic notat Van-Espen *d. tit. cap. 5. num. 10.* & seqq. currit vero hoc tempus à die notitiæ vacantis beneficii *arg. cap. 3. de supplend. neglig. & cap. 5. de concess. Præbend. Barbof. de potest. Episc. part. 3. allegat. 72. num. 134. Card. de Luca de Jur. Patron. discurs. 1. n. 4. § 5. discurs. 64. num. 5.* quo elapso si Patronus suo jure usus non sit, jus providendi ad Episcopum, vel eum, qui alias jus instituendi haberet, devolvitur.

tur. d. cap. un. §. fin. b. t. in 6. Rationem, cur Patrono Ecclesiastico laxius tempus ad præsentandum indulgeatur, quam Laico, Glossa ad dict. cap. hanc reddit, quod ille in aliis pluribus gravetur, non item Laicus, ut infra patebit.

66 Quodsi Laicus, & Ecclesiasticus sint compatroni, uterque termino semestri gaudet. Panormit. ad cap. 22. b. t. num. 3. Garzias part. 5. cap. 9. n. 210. quia scilicet Regula generalis est, quod socius per se non privilegiatus propter communionem cum socio privilegiato in re, aut jure communi indivisibili commodum, & privilegium alterius socii participet. l. 9. ff. quemadm. sermitt. æquius enim est, ut socius propter socium privilegiatum in re communi, eaque individua commodum consequatur, quam privilegiatus propter non privilegiatum damnum patiat. Covarruv. PP. QQ. cap. 36. n. 5. §. 3. unde etiam talis Patronus Laicus non quoad omnia reputatur ut Ecclesiasticus, sed tantum quoad commodum, ideoque non obstante hac communione, si Patronus Laicus præsentavit Titium, Ecclesiasticus vero Sempronium, ille adhuc variare poterit, nec privabitur jure suo propter adjunctionem alterius. Zoësius b. t. n. 47. id quod ex sequentibus differentiis amplius patebit.

67 Quodsi controversia inter Patronos oriatur, ea legitima causa non censetur, ut tanquam juste impeditis præfatum tempus non currat cap. 27. b. t. licet alias contra non valentem agere non currat præscriptio. Ratio, cur hic deflectatur à communi regula, favor Ecclesiarum est, ne ob dissidia Pa-

tronorum diutius easdem vacare contingat. Van-Espen d. cap. 5. num. 43. Quapropter si lis mota intra 4. menses à tempore vacationis Ecclesiæ, non litis motæ computandos, inter Patronos Laicos, vel sex menses inter Ecclesiasticos componi non possit, pro ea vice Episcopus providebit, & sine præsentatione Rectorem instituet, ita tamen, ut lite postea finita, is, cui jus Patronatus adjudicatum est, denuo præsentet eundem Clericum, non quasi antecedenter legitime, & irrevocabiliter beneficium non accepisset, sed potius pro forma, & ad acquirendam actualem possessionem juris præsentandi cap. 3. §. 12. b. t. Panormit. ibid. num. 3. Quodsi nolit Patronus victor institutum ex postfacto præsentare, nihil id instituto nocebit, qui jam per institutionem jus plenum in beneficio est consecutus.

Quodsi vero lis sit inter Episcopum & Patronum, forte quod ille prætendat Ecclesiam liberam, vel Clericum præsentatum nolit admittere, Patrono tempus non currit, cap. 4. de Offic. jud. ordin. ne secus in arbitrio Episcoporum esset, jus præsentandi litem suscitando, & protelando excludere, sed hoc casu, dum lis pendet, interim æconomus vel administrator Ecclesiæ constituendus est, cit. cap. 4. Quodsi denique de jure Patronatus nulla quidem contentio sit, inter ipsos tamen Patronos in actu præsentationis discordia oboriatur, ut si unus Clericus à duobus, alius à tribus, tertius ab uno præsentatus fuerit, hæc discordia jus quidem liberum institutionis ad Episcopum non devolvit, sed ille lapsis 4. vel 6. mensibus unum ex præ-

sentatis, qui scilicet *respective* majora habuerit, eligere debet; vel, si nec in hoc consentire velint Patroni, ad evitandum scandalum omni meliori modo providebit Episcopus, *cap. 3. h. tit.*

69 Secunda differentia est, quod Patronus *Laicus* ad beneficium vacans vel plures simul, vel successive, re adhuc integra, hoc est, nondum facta institutione, præsentare valeat; *Ecclesiasticus* vero non nisi unum. *cap. 5. § 24. h. t.* ita quidem, ut post præsentationem factam, tamen si alius dignior Episcopo occurrat, nihilo secius primus præsentatus, si aliàs idoneus fuerit, institui debeat, ut prior sit jure, qui prior fuit tempore. *cap. 2. h. t.* Prior præsentatio à DD. vocatur *accumulativa*, eo quod præsentationem præsentationi accumulet, nec præsentando secundum prioris præsentati fiat retractatio. Hanc accumulationem, si ve iteratam præsentationem duntaxat semel fieri posse defendunt Pax Jordan *d. t. num. 241.* Lambertin. *lib. 2. part. 2. quest. 7. art. 23. num. 1. § seqq.* & alii. Quod eatenus verum esse admittit Card. de Luca *discurs. 43. num. 8.* quatenus agitur de præjudicio primò præsentatorum, qui contra ejusmodi accumulationem opponere possunt, si ipsis spretis secundo loco præsentatus per malitiam instituat, & ita quoque sentit S. Rota *apud Merlin. decis. 443. num. 16. § seq.* Ratio vero, cur ejusmodi accumulatio, si ve variatio non æque Patrono *Ecclesiastico* concedatur, multiplex est, tum quod Patronum *Ecclesiasticum* instabilis variatio non deceat. *Clem. un. de Renunt. tum, quod plus temporis ipsi præ Lai-*

co ad præsentandum concedatur, adeòque maturius deliberare possit; tum quod facilius mores & habilitatem Clerici præsentandi exploratos habere valeat, quam Laicus, utpote ipse Clericus, & in Clericorum conversatione constitutus. Gonzalez ex Lambertino ad *cap. 5. h. t. n. 4.* addunt alii aliam rationem, quod præsentatio à Patrono *Laico* facta præsentato nullum jus tribuat, adeoque nihil inconueniens admittatur, si successive plures Episcopo offerantur, tribuat vero jus præsentato præsentatio ab *Ecclesiastico* Patrono facta, cum hæc quandam speciem *electionis* sapere videatur, & consequenter citra præjudicium primo præsentati variatio fieri nequeat. Vid. Van-Espen *d. cap. 5. num. 21.* Card. de Luca *d. discurs. 43. num. 5.* Hæc disparitatis ratio displicet Bœhmerto, eo quod antiquitus (ut habet *§. 92. h. t.*) patronus, tanquam *Dominus* Ecclesiæ suæ *directus* præsentato Ecclesiam dederit, & ita præsentationi jam inesset *collatio Ecclesiæ*, ut subinde variare non posset, sed hoc dominium jam superius ad cumulum *chymerarum Bœhmerianarum* rejecimus, ideoque hic verba frustra facere nolumus.

Tertia differentia inter Patronum *Laicum*, & *Ecclesiasticum* eruitur ex Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. c. 18.* ubi Parochiæ per concursum conferri jubentur: in his Patronus *Laicus* id præcipuum habet, quod aliquem Clericum pro libitu præsentare possit, qui tamen per examinatores ad concursum destinatos examinari, & dignus repertus, ab Ordinario institui debeat: è contra Patronus *Ecclesiasticus* ad vacantem Parochiam quosdam Clericos,

quos idoneos judicaverit, nominare quidem possit, non tamen ille solus, sed etiam alii, imo Episcopus per publicum edictum convocare omnes, qui talem Parochiam ambiunt, & si peracto examine plures idonei reperti sunt, Patronus Ecclesiasticus habeat electionem, si institutio ad Episcopum spectat, & vel ex pluribus dignis electum, vel si unicus tantum dignus repertus est, illum Episcopo presentet. Si vero institutio ad Prælatum Episcopo inferiorem spectet, & plures digni reperti sint in examine, tunc Episcopus digniorem eligat, electum vero Patronus Ecclesiasticus inferiori Prælato presentet. *d. cap. 18. Trid.* Vid. Card. de Luca *discurs. 7. num. 13. & 14.* & de *Paroch. discurs. 15. num. 3. discurs. 37. num. 44.* & in *Annot. ad Concil. Trid. discurs. 32. num. 31.* ubi insinuat advertit in jure Patronatus mixto hunc concursum non desiderari, quia tale jus naturam Patronatus Laicalis habet.

71 Quarta differentia est, quod Juri Patronatus Laico Papa derogare non

soleat, quamvis citra Patroni injuriam id absolute facere possit *cap. 28. b. t. Panorm. ibid. num. 3. Barbof. num. 3. Garzias part. 5. cap. 1. num. 571.* Card. de Luca *de Jur. Patron. discurs. 65. n. 33.* Pax Jordan *d. tit. 7. num. 282.* & ratio est, ne scilicet à foundationibus absterreantur Laici, & jus Patronatus contemnant, si illud tam facile eludi posse videant. Et hoc quidem, si Laico jus Patronatus ex *fundatione, dotatione, vel adificatione* competat; secus si ex consuetudine, vel privilegio. Barbof. *d. num. 3.* Juri vero Patronatus Ecclesiastico Papa & potest, & solet derogare, & ideo reservationibus & affectionibus in Regulis Cancellariæ obnoxium manet, ut cum aliis à se relatis docet sæpe laudatus Card. de Luca *d. discurs. 65. num. 18.* quod ipsum tamen vix locum habebit hodie in Germania propter *concordata Germaniæ.* Consule nihilominus Zypæum in *Consult. Canon. lib. 3. Consult. 1. de Patronatu Laico in Eccles. transl.*

§. VII.

Quibus modis Jus Patronatus amitti possit?

S U M M A R I A.

72. Sine culpa Patroni ex sex causis, quæ enumerantur, Jus Patronatus amitti potest. 73. Ex quinque vero causis, ubi culpa intervenit.

72 **V**icissitudini, & occasui ut aliæ res humanæ obnoxie sunt, *Nov. 7. cap. 2. princ.* ita quoque Jus Patronatus huic mutationis, & peremptionis discrimini expositum est. Et quidem vel sine, vel ex culpa Patroni. Sine ejus culpa perimitur, vel amittitur Jus Patronatus. I. Destructione Ecclesiæ totali, item dotis, ac reddituum defectu, adeo quidem, ut nec readificatione, vel redotatione recuperetur, si ad repetitam hanc beneficentiam non concurrant priores Patroni, destructo enim pri-